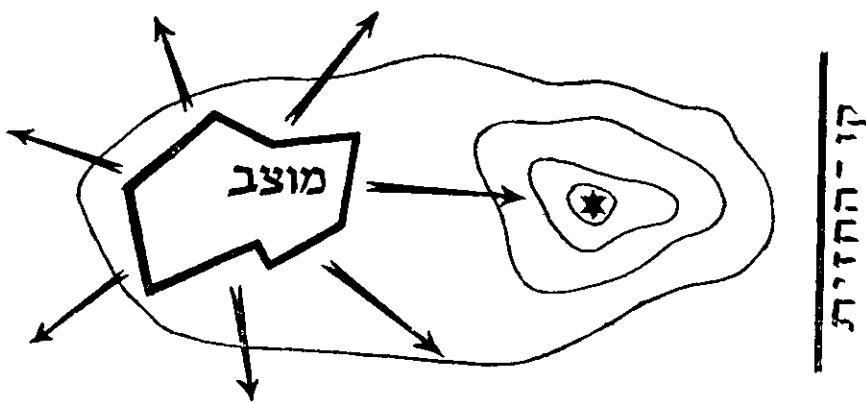

מערך הגנתי על מדרון אחורי

המוצב מוקם במדרון אחורי של גבעה, שפפתה פונה לצד האויב, כך שהיא חוצצת בין האויב לבין מוצבנו. מערך כזה מאפשר לתוקף להתקדם באופן קל למדי עד לכיפה, ולעומת זאת מאפשר למגן להתנועע באופן חפשי בתוך מערך עמדותיו, מבלי שהאויב יפריע את תנועתו באש שטוחת-המסלול. במבט ראשון נראה מערך כזה כמעט אבסורדי. נראה, כאילו הוא חוסך לאויב את כל „הלחימה אל היעד“ ומפקיר לחלוטין שטח החולש על מוצבנו ואשר ממנו יוכל האויב לשטוף אותנו בקלות, בתנועה ובאש (המסומן בתרשים ב' בכוכב).

תרשים ב'

ואמנם, כזה הוא המצב ברוב המקרים. אולם, לעומת זאת קיימים תנאים קרקע ותנאים לחימה, שבהם מקנה אורח-מעריך זה יתרונות על האורח הרגיל-המקובל.

תנאי הקרקע הדרושים למערך כזה הם:
א. המדרון האחורי צריך שיהא משופע מתונות, והמרחק בין הכפה לבין מוצבנו רצוי שיהיה כבן 300 מטר בערך, מרחק המספיק ל„שטח הריגה“ וסדרת מכשולים.

ב. האויב יכול לשלוח פטרולים-מקרוב, לתצפית יעילה כלפי הכיפה שבמדרונה האחורי אנו מקימים את מוצבנו.

ג. לרשותנו עצמת-אש המבטיחה „כיסוי“ צפוף וממושך של הכיפה, במקרה שהאויב יחזיק בכיפה וינסה לפתח את התקפתו משם. הדגשה מיוחדת על אש תלוית-מסלול, מטוחת ומוכנה להפעלה. התנאים שנמנו לעיל — טעמים ונימוקים עמם.

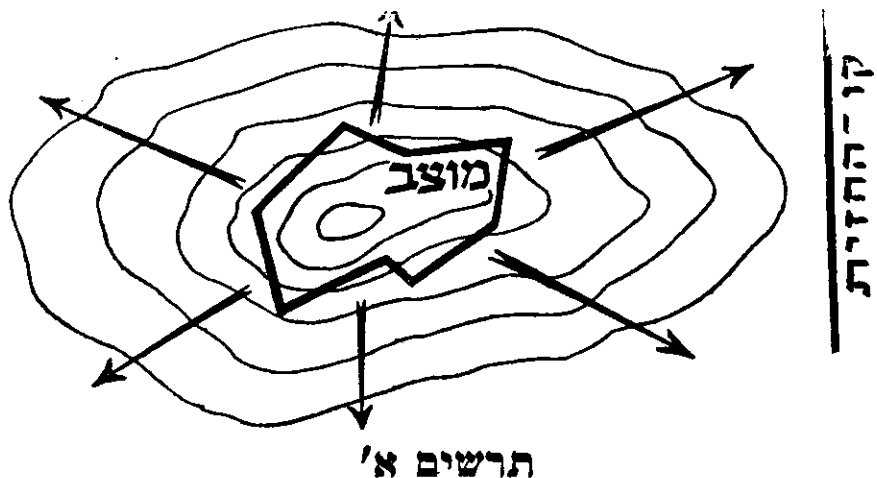
להלן — היתרונות (הנובעים מהתנאים שהזכרנו לעיל) של המערך על המדרון האחורי לעומת המערך „הרגיל“ —

1. בזכות מסתור הכיפה, והמחסה שהיא נותנת,

מטרותיה של צורת-הקרב ההגנתית יכולות להיות: שמירה על שטח, שמירה על כוח, שמירה על זמן (כלומר: מגמה של רוח-הזמן). הצד הזה שבכל אלו הנו, שהנושא שלהן הוא תמיד הקרקע; דהיינו: קיימת תמיד פברת-ארץ שבמשך ביצוע המשימה, או חלקים ממנה, שומה על הכוח-הנחון — להגן עליה.

הדרכים שבהם נוקט כוח כזה להגנה על אותה כברת-ארץ, הן שונות: — למן החזקה פיסית של ה„גייסות בחלקת-השטח, ע”י הקמת מוצב-הגנתי בה, ועד ל„החזקת“ השטח ע”י מכשולים, מיקוש וכיו”ב, בצירוף „כיסוי“-אש. (שיטת ה„קיפוד“ בהגנה היקפית, מגינה — למעשה — על מרחביה באמצעות „גרעינים מוצקים“, מוצבים או מתחמים, המוחזקים פיסית והר מנתקים ע”י אש או פטרול-יחון את האויב, שחדר פנימה דרך הרנחים שביניהם).

השיטה המקובלת בדרך-כלל והמוכרת לרוב לנו, היא למעשה שילובן של שתי שיטות קיצוניות: הקרקע שעליה מגינים — מוחזקת פיזית ע”י הכוחות, בעוד שכל השטחים סביבה מוחזקים ע”י מכשולים ומיקוש בצירוף אש, המקוימת ע”י הכוחות עצמם (עם או בלי סיועם של כוחות אחרים). האופיני, לכן, לאורח-ההגנה מקובל זה הוא, שבחירת הקרקע למערך-ההגנה תקח בחשבון בראש וראשונה שדות-אש ושדות-ראיה מתאימים. ברוב המקרים תיבחר כיפה, השלטת על השטחים סביבה.

תרשים א'

ברשימה זו כננתנו לעסוק בשיטת הגנה, הקרויה „מעריך הגנתי על מדרון אחורי“. כאן בחירת הקרקע נעשית במגמה ברורה שלא יהיו שדות-אש ושדות-ראיה (לא שלנו — כלפי האויב, ולא של האויב כלפינו).

נוכל לבנות את מוצבנו לא בהיותנו נתונים באש האויב, דבר שיבטיח התבססות טובה ומהירה יותר, לפי האמצעים העומדים לרשותנו.

2. תצפיותיו של האויב (הודות להקמת מוצב הטעיה על ידינו על הכפה וכן משום שורת ההגיון והמקובל) יגלו „מוצב על הכפיה“. התקפת-ריק על מוצב זה תשבש את האויב, באופן שלא יוכל להמשיך מיד בהתקפה על המוצב הממשי, ותאפשר לנו את עקירתו משם לאלתר, ע"י אש או התקפת-נגד.

3. כל השטח מהכיפה ועד למוצב יאורגן להגנה באמצעות מכשולי תעלות, גדרות ומקוש — מצד אחד, ובאמצעות כיסויי-אש צפופים — מאידך גיסא. האפשרות הפתוחה „הברורה“ שלפני האויב — התקפה מהכיפה במורד הגבעה, — תתקל בריכוז מאמץ-ההתנגדות שלנו.

4. שעה שיתקוף האויב מהכיפה בכוון כלפי מטה, לעבר מוצבנו (אם יגיע לשלב זה), יאלץ להפסיק את הסיוע-מקרום של נשקו תלול-המסלול, בעודו במרחק רב למדי — וכל-כך בשל אופיה של אליפסת-הפיזור, שהיא על המדרון האחורי ארוכה יותר.

ועוד: כשיפעילו כוחותינו, נשק שטוח-מסלול, יוכלו להוסיף „שקוע“ בעמדתם בעת שיירו כלפי המעלה, דבר שיקנה להם מחסה שלם יותר; בעוד שכוחות האויב היורים כלפי מטה, חייבים יהיו להתרומם ויתגלו יותר לאשנו.

אכן, כל האמור לעיל מותנה בקיומו של „שטח הריגה“ מספיק וארוך למדי שיבטיח, כי האויב יכלה ויחוסל תוך כדי ההשתערוות.

5. יש למנוע, מהאויב בכל מחיר, מ„התישב“ קבע על הכיפה; — שכן ירכוש, אותה שעה יתרוץ נות-אש (כגון: אש טובלנית אל תוך עמדותינו), שיאפשר לו לעקור אותנו מהמוצב מבלי שיהיה לו צורך להשתער עלינו. בטרם נחליט, איפוא, לנקוט במערך-הגנה על מדרון אחורי, חייבים אנו להיות בטוחים, כי אמנם ישנה בידינו עצמת-אש תלול-ת-מסלול מספיקה כדי למנוע מהאויב מ„התישב“ על הכיפה.

6. התנאי כי השטח בכללו יהיה הררי, נימוקו הוא שלילי; כלומר: רק בשטח כזה לא נפסיד — מפאת הנקיטה במערך-המדרון-האחורי — יתרון חשוב, אשר בשטח מישור הנו מסגולתה של „הגנה כיפתית“: האפשרות לפגיעות באויב, כבר בא-

זור-ההיערכות שלו, עוד מטוח רחוק, וכן לכל אורך דרך-הלחימה שלו אל היעד, כשניתן להפעיל נגדו ביעילות גם נשק שטוח-מסלול. ואלו בשטח הררי, ממילא אין אפשרויות כאלו נתונות בידינו — וכאן מתבטל הנימוק השלילי הנ"ל נגד מערך-המד-רון-האחורי.

7. להגנה על מדרון אחורי גם מספר יתרונות טכניים, בשטח האש:

(א) ברוב „שטחי-ההריגה“* שנקבעו, לרבות זה הפונה לעבר הכיפה, תהיה האש שטוחת-המסלול לוח-כנית עד למרחק ניכר.

(ב) משימות אש-הסכנה, שתקבענה בשביל נשק אובטומטי שטוח-מסלול לא תדרושנה הוצאת כלים עד לגדרות המוצב או המתחם.

(ג) משימות אש-סכנה תהינה ארוכות יותר מאשר מתחום העמדות שעל כיפה.

בגישתנו אל תכנון הגנה על מדרון-אחורי, מן הראוי שנזכור מספר נקודות:

(1) אין בשום פנים לנקוט ב„שיטה מעורבת“ — דהיינו, הקמת מוצב על המדרון האחורי בצירוף עם מוצב קדמי על הכיפה. דבר זה ימנע מאתנו את האפשרות לכסות באש מידית את הכיפה וסביבור תיה, עם התקרב האויב אליה.

(2) יש להקדיש תשומת לב רבה ל„מלחמה“ בתצפיות האויב. המוצב עצמו חייב להיות מוסוה רק בפני תצפית אוירית — דבר, המכתיב שיטת הסוואה מיוחדת שכרוכה בה הקלה ניכרת בהשוואה לשיטת ההסוואה הכללית. כמו-כ, חייבים (כפי שכבר הוזכר) ליצור על הכיפה את הרושם, שקיים שם מוצב מאורגן — „חי“.

אורח התבצרות זה, שהוא גם אורח קרב-הגנה — חשיבותו מרובה הן בפעולות-שדה הן בהגנה על נקודות-ישוב או קבוצות של נקודות-ישוב. (הסוגיה של „הגנה מרחבית“, שהיא נושא כה חיוני בתכונתם של אזורים-בטחון מאורגנים). רבות הן נקודות-הישוב שהנקמו — ומוקמות, מפאת דרישות משקיות ואחרות, על מדרונות אחוריים, כאשר רכס או כיפה חוצצים בינם לבין אויב-בכוח. מי שעוסק בהכנות להגנתן של אלו בשעת-הצורך, כדאי לו שיזכור גם את אפשרויותיה של „ההגנה על מדרון אחורי“.

* השטחים „שלפי תכנית הקרב מכוונים לכך, כי יתרכזו בהם כוח-האש שלנו, במגמה של פגיעה מכסימלית באויב.